

VALORI PATRIMONIALE ÎN FONDURILE BIBLIOTECII MUZEULUI JUDEȚEAN DE ISTORIE DIN SUCEAVA

OLIMPIA MITRIC

Înstituită o dată cu organizarea muzeului, biblioteca numără astăzi aproximativ 81 755 bunuri. Peste 23 760 bunuri reprezintă fondul constituit de muzeu, de la înființarea sa, prin mijloace specifice, la care se adaugă alte fonduri provenite ulterior din donații, între care amintim: 1. Fondul „S. Fl. Marian” 19 303 bunuri (manuscrite, cărți, corespondență, documente culturale și istorice, periodice, obiecte memoriale, fotografii de epocă). 2. Fondul „Pentru Comarnescu”: 18 201 bunuri (cărți, periodice, manuscrite, corespondență, documente, obiecte memoriale, tablouri, sculpturi realizate de Constantin Piliuță, George Apostu, Mihai Olos, Constantin Popovici, Georgeta Arănescu, Magdalena Rădulescu, Ossip Zadkine). 3. Fondul „Leca Morariu”: 6 400 bunuri (cărți, periodice, fotografii de epocă, partituri muzicale, obiecte memoriale, tablouri semnate de Nicolae Grigorescu — „Păstorii” și de Ștefan Luchian — „Cerșetorul”). 4. Fondul „Ion Vicoveanu”: 13 985 bunuri (cărți, periodice, fotografii, corespondență). 5. Fondul „Ciprian Porumbescu”: 2 626 bunuri (partituri muzicale, corespondență, fotografii, obiecte memoriale). 6. Fondul „Ion Negură”: 1 387 volume (cărți, periodice, manuscrite). 7. Fondul „Erast Tarangul”: 1 277 volume (cărți, periodice). 8. Fondul „Nicolae Labiș”: 816 bunuri (manuscrite, cărți,

periodice, fotografii, obiecte memoriale). 9. Fondul „Ion Luca”: 760 bunuri (cărți, periodice, fotografii, obiecte memoriale). 10. Fondul „Eusebiu Camilar”: 663 bunuri (cărți, periodice, fotografii, obiecte memoriale).

În felul acesta, biblioteca păstrează, pe lângă un bogat fond documentar, și câteva valoroase mărturii ale evoluției tiparului românesc și european, ce poartă însemnele unor tipografii și editori cunoscuți. Întocmirea fișelor analitice de evidență ne-a prilejuit întâlnirea cu 6 manuscrite românești, un manuscris slavon, 27 titluri de carte românească veche (până la anul 1830, inclusiv), 31 titluri de carte străină veche (până la anul 1800, inclusiv) în limbile franceză, germană, latină, polonă și slavonă și 4 titluri de cărți în limbi străine tipărite pe teritoriul României.

Între manuscrite, remarcăm prezența unui *Sinopsis* scris de copistul brașovean Papa Bucur¹, a celor provenite de la Mănăstirea Voroneț datorate monahilor Ionichie (*Osmoglasnic*, 1790) și Ironim Stolear (*Isopia*, 1801)², precum și a două manuscrite din prima jumătate a secolului al XIX-lea, provenite din donația Dumitru Furtună (*Istoria lui Erotoerit? și Elementuri despre aritmetică*). Acestea alăturăm manuscrisele mai noi aparținând școlarului Isopescu Manuil³, Irachie Porumbescu⁴, poetului bucovi-

nean Vasile Bumbac⁵, folcloristului S. Fl. Marian⁶ și Constantin Milici. Incomplet, singurul manuscris slavon colligat (*Sestodevnic* — *Antologhion*, secolul XVIII) este scris în redactare rusă cu caractere semiunciale.

Cărțile românești provin din cunoscute tipografii, reprezentând toate provinciile românești (Iași, Cernăuți, București, Rimnic, Bălgrad, Tîrgoviște, Rădăuți, Neamț), sau din alte centre tipografice (Viena, Buda). Cea mai veche carte datează din anul 1682 — Dosoftei, *Viața sfinților* — urmată fiind de *Chiriadodromionul* tipărit la Bălgrad în anul 1699. De asemenea, semnalăm existența unor manuale școlare: *Economia stupilor*, Viena, 1785; *Carte de mînd pentru economie*, Buda, 1807; *Versuri îndemnătoare către deprinderea tinerimei romaneschi întru învțătură*, Buda, 1829 etc.

În ceea ce privește cartea străină, biblioteca posedă imprimate ale oficiilor tipografice din orașele: Viena, Basel, Leipzig, Paris, Berlin, Padua, Nürnberg, Troppau, Moscova, Lvov, Poceav, Ratisbone, Solisbaci, Lugdunum Batavorum. Dacă ne referim la conținutul cărților, domeniile reprezentate sînt variate: lucrări de istorie, de popularizare a științei, de cunoaștere a legislației, manuale. Cunoscuta officină elzeviriană este prezentă cu un exemplar din *Rusia seu Moscovia itemque Tartaria*, tipărit la Lugdunum Batavorum, în anul 1630, și care, după cum se cunoaște, conține știri privind istoria României: pe foaia de titlu se află portretul lui Mihai Viteazul, iar alte date la paginile 12, 14, 246, 247, 248, 258, 259. Altă carte de valoare

este opera lui Dimitrie Cantemir *Beschreibung der Moldau*, într-o ediție tipărită la Leipzig, în anul 1771, păstrată în bună stare de conservare. De la Sibiu, de la cunoscuta tipografie a lui Martin Hochmeister, se păstrează două exemplare, între care *Geschichte der aborigenen Dazischen Völker*, de Michael Lebrecht, din anul 1791. Tipograful Petru Eckhardt este prezent cu un exemplar din *Gebelbuch für Kristen*, tipărit la Bistrița, în anul 1799. De asemenea, se află în bibliotecă, într-o ediție de la Basel, o parte din vasta operă a lui Voltaire.

Lucrările menționate sînt valoroase nu numai pentru ceea ce am relatat, ci și pentru însemnările marginale, notițele de proprietate, parte integrantă a personalității fiecărei cărți vechi.

NOTE

¹ Olimpia Mitric, *Un manuscris din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea*, în „Suceava”, Anuarul Muzeului Județean, VI—VII, 1970—1980, p. 311—320

² Leca Morariu, *Un nou manuscris vechi: Isopia Voronețeană*, în „Calendarul Glasul Bucovinei”, III, 1922, p. 41—47; Idem, *Pentru Isopia Voronețeană*, în „Bibliotecile noastre”, II, 1925 nr. 6, p. 9—12

³ Adrian Fochi, *Contribuții la istoria folcloristicii românești: Caietul de cîntece populare al lui Manuil Isopescu din anul 1843*, în „Revista de etnografie și folclor”, 1977, nr. 1, p. 77—93

⁴ Nicolae Cărlan, Eugen Dimitriu, *Colecția de proverbe și zicători a lui Iradie Porumbescu*, în „Suceava”, X, 1983, p. 175—185

⁵ Nicolae Cărlan, *Ipostaze ale patriotismului în poezia lui Vasile Bumbac*, în „Suceava”, VIII, 1981, p. 149—161

⁶ Brîndușa Steciuc, *Contribuții la cunoașterea ineditelor lui Simeon Floarea Marian*, în „Revista de etnografie și folclor”, 1988, nr. 3, p. 269—272

RÉSUMÉ

Dans cet article l'auteur signale l'ancien livre se trouvant dans les fonds de la Bibliothèque du Musée départemental d'histoire de Suceava: 6 manuscrits roumains, un manuscrit slavon, 27 titres d'anciens livres roumains (avant 1830, y compris), 31 titres d'anciens livres étrangers (avant 1800, y compris) en français, allemand, latin, po-

lonais et slavon et 4 titres de livres en langues étrangères imprimés sur le territoire de la Roumanie. A ceux-ci on ajoute les manuscrits, plus récents, appartenant à l'écolier Isopescu Manuil, à Iradie Porumbescu, au poète de Bucovine Vasile Bumbac, au folkloriste S. Fl. Marian et à Constantin Milici.